

RIJEČGRAČANIČKI GLASNIK
časopis za kulturnu
historijuBroj 41, godina XXI
maj, 2016. [str. 125-142]

© Monos 2016

Rad dramske sekcije “Udruženja mladih ANEA-MG” u periodu od 2011. do 2015.godine

Mr.sc. Fatima Bećarević

U ovom prilogu autorica iz svog ugla piše svojevrsan izvještaj o jednom pravom malom podvigu u oblasti kulturno-umjetničkog amaterizma na primjeru jedne male sredine kao što je Gračanica, konkretno u području amaterskog dramskog stvaralaštva u okviru jedne nevladine organizacije. Svoj iskaz uobličila je prvenstveno kao glavni akter, sudionik i pokretač, ali i umjetnički kreator, rukovodilac i kulturni animator u tom projektu. Opisana iskustva na okupljanju mladih koji se u jednoj maloj sredini “igraju pozorišta” i u tu igru (“na varku”) uvlače svoje roditelje, rođake i prijatelje iz učionice i razreda i tako pune pozorišnu dvoranu – više su nego dragocjena. U prilogu opisuje pojedinačno svaku predstavu na kojoj je radila sa tom “mladom populacijom”, a svaka predstava posebna je priča za sebe (u smislu njenog nastanka). Nakon sjajnih uspjeha ovih malih amaterskih dramskih družina, (ostvarenih takoreći u nemogućim uslovima, samo po sebi nameće se pitanje kako održati kontinuitet tog rada. U ovom prilogu ponuđena su neka dragocjena iskustva, ali ne i odgovor na postavljeno pitanje. Uostalom, ono se u ovom našem neuređenom društvu (i nevremenu za kulturu uopće) tiče nekog drugog, a ponajmanje autorice ovog priloga.

Ključne riječi: “Udruženja mladih ANEA-MG”, dramska sekcija, Gračanica, pozorište, amaterizam

Da bi pojedinac napravio uspjeh potrebna je ideja, cilj i prvi korak. Kada jedna grupa ide ka određenom cilju obično je potrebno mnogo više. Predstave koje su realizovane u okviru dramske sekcije “Udruženja mladih ANEA-MG” predstavljaju korak ka kulturnom osvješta-

vanju lokalne zajednice i njegovanju ljubavi prema pozorištu kod generacija na kojima budućnost ostaje.

Iako se u narodu već godinama govori o tome da je kultura na niskom nivou, da je nema i da vlada opće nezadovoljstvo ponudom, objektivno gledajući u Gračanici kulturni život postoji. Budimo iskreni, slab je i mogao bi se uporediti sa duhovitim pacijentom koji je već dugo na aparatima za preživljavanje, ali još uvijek je prisutan. Većina kulturno-zabavnih sadržaja realizuje se u okviru Bosanskog kulturnog centra Gračanica koji kad je u mogućnosti organizuje kvalitetne sadržaje koji su većinom su u ljetnom periodu. Međutim, entuzijazam postoji i on se u Gračanici, kao i u većini manjih gradova širom Bosne i Hercegovine javio u vidu raznih organizacija građana i udruženja mladih koji se, amaterski, u želji za kreativnim izražavanjem usuduju da kreiraju određene kulturno-zabavne sadržaje. Ukoliko uzmemo u obzir uvjete u kojima se kulturni sadržaji osmišljavaju, kreiraju i u konačnici realizuju uvidjet ćemo da bi se i o njihovom kvalitetu moglo diskutovati kao i o željama i horizontima očekivanja krajnjih konzumenata onoga što se nudi.¹

Ideja za osnivanjem dramske sekcije u okviru "Udruženja mladih ANEA-MG" nastala je krajem 2010. godine, u vrijeme kada je u okviru udruženja organizovan dnevni centar posvećen mladima gdje su svi zainteresovani imali priliku da pod rukovodstvom stručnih lica za određene oblasti razvijaju svoje afinitete, usavršavaju postojeća znanja i usvajaju nova. U januaru 2011.godine u

¹ S obzirom da sam i sama bila dio tima koji je radio na realizaciji predstava u okviru "Udruženja mladih ANEA-MG" moguće je da će u ovom prikazu biti prisutna određena doza subjektivnosti i personalizacije onoga o čemu se govori. Uprkos tome truditi ću se da obratim pažnju na različite kulturološke, sociološke, kritičke i historijske faktore koji su bili u međusobnoj korelaciji sa aktivnostima dramske sekcije ANEA, te da iz različitih uglova ukažem na njihov značaj za lokalnu zajednicu.

okviru "Udruženja mladih ANEA-MG" pokrenuto je više sekcija, fotografska pod vodstvom Naide Halilović, sekcija za obilježavanje značajnih datuma i ličnosti koju je vodio Edin Šaković, profesor historije, likovna pod vodstvom Mersije Ibrahimović, profesorice likovne kulture, novinarska pod vodstvom Senada Šehagića i dramska koju je pokrenula Fatima Bećarević, profesorica bosanskog jezika i književnosti. Sve aktivnosti oko vođenja sekcija profesori su obavljali volonterski. Iako je prvobitno raspisan poziv za upis članova u recitatorsku sekciju odlučeno je da se ideja promjeni i da se pokrene dramska sekcija u okviru udruženja. Ova odluka donešena je na osnovu prethodnog iskustva u radu dramske sekcije profesorice Fatime Bećarević i profesora Mehmeda Nurikića koji su u maju 2010.godine zajedničkim radom na predstavi "Šejtanski krug" osvojili prvo mjesto na Smotri stvaralaštva srednjih škola Tuzlanskog kantona.

Svakodnevno se raspravlja o tome da li mladi ljudi provode previše vremena pred računarima, koristeći telefone, igrajući igrice i slično. Međutim, istina je da nema mnogo sadržaja koji im se nude i zbog kojih bi se odvojili od omiljenih komada tehnike. Stoga je i traženje zanimljivih i relaksirajućih sadržaja u virtualnom svijetu u određenom smislu opravdano. U vrijeme kad je raspisan poziv za upis u sekcije u okviru "Udruženja mladih ANEA-MG" veliki broj mladih je izrazio želju da sudjeluje u različitim aktivnostima, ali i za dokazivanjem da su zaista dobri i vrijedni i u stvarnom, a ne samo u virtualnom svijetu. Značajnu ulogu u svemu tome imale su socijalne mreže putem kojih je došlo do povezivanja mladih sličnih interesa, koji su komunicirali, razmjenjivali ideje, informisali se o sastancima i planovima organizatora i voditelja sekcija. Osim toga, socijalne mreže su iskorištene i kao marketinški kanal kojim se došlo do potencijalne publike i korisnika ponuđenih sadržaja, tinejdžera kojima je to bio

najčešći prozor u svijet. Najava događaja na društvenoj mreži nekoliko dana prije same realizacije postavljala je zahtjev ne samo aktivnim učesnicima u realizaciji projekta da pozovu zainteresovanu publiku na učešće u aktivnostima udruženja, nego i svima kojima se projekat učinio zanimljivim da se informišu o onome što im se nudi.

Prilikom prvog gostovanja u prostorijama Radio Gračanice, kad su pozvani svi koji su zainteresovani da se pridruže sekcijama u okviru "Udruženja mladih ANEA-MG", koordinator sekcija Erhad Brkić i voditeljica dramske sekcije Fatima Bećarević, mogli su da pokažu samo entuzijazam u vezi sa projektom koji tek treba da počne zato jer ni sami nisu znali kakav će biti odziv zainteresovanih, kao ni to šta će moći napraviti u saradnji s potencijalnom grupom koja treba da se formira. Da bi se privukli učenici u sek-

ciju koja tek treba da se formira, pomogao je i profesor Mehmed Nurikić koji je učenike koji su imali talenta, želje i slobodnog vremena za uključivanje u aktivnosti mimo nastave uputio u "Udruženje mladih ANEA-MG". Raspisivanjem javnog poziva za upis u dramsku sekciju javilo se oko 20 učenika voljnih da sudjeluju u realizaciji dramske predstave. Bili su to učenici Mješovite srednje škole Gračanica, Gimnazije "Dr. Mustafa Kamarić", ali i mladi koji su završili srednjoškolsko obrazovanje, a koje je privukla prvenstveno ideja da rade zajedno u okruženju koje je udaljeno od školskih prostorija, ali je i dalje edukativno, kreativno i zanimljivo.

Ordinacija

Na prvim sastancima sa članovima sekcije rađene su vježbe dikcije, govora, identifikacije s pojedinim likovima i situacijama i slično.

*Predstava "Ordinacija" s lijeva na desno, stoje: Edita Mustajbašić, Džana Taletović, Elma Mujkić, Mirza Hasić, Ajna Helić, Emina Junuzović, Adna Džaferović, Emir Hasić, Jasmina Maglajlić, Azra Sprečić, Zada Bašić, nepoznat, Amra Mujkić, profesorica Fatima Bećarević i profesor Mehmed Nurikić
Sjede: Sadmira Bačinović, Benjamin Prohić, Zlata Jašarević, Edin Ustavdić*

Prilikom odabira teksta vodilo se istim načelima koja se primjenjuju u srednjoj školi, tražen je tekst koji propagira osnovna moralna načela, standardni jezik, bez vulgarizama i dvosmislenosti kojima bi se aludiralo na eksplicitne sadržaje, a koji istovremeno namisijava publiku i predstavlja izazov za realizaciju. Prva predstava koja je realizovana u okviru dramske sekcije "Udruženja mladih ANEA-MG" nastala je po tekstu Slobodana Simića i nosila je naziv "Ordinacija". Profesorica je uz pomoć Azre Sprečić, asistentice za režiju, koja je pokazala odlučnost i upornost tokom priprema i same realizacije, uradila prilagodbu teksta i postavila osnovna pravila po kojima će biti urađena realizacija same drame. To je bila jednočinka koja se sastojala od šest slika i koja je na humorističan način prikazivala neke od pojava prisutnih u savremenom društvu. Naime, na sceni je prikazana ordinacija u kojoj dolazi do zamjene doktora sa majstorom, nakon čega dolaze pacijenti kojima je potrebna pomoć. Svaka slika predstavlja ulazak drugog pacijenta koji je istovremeno komičan i tragičan u svom pokušaju da pronađe izlaz iz određene situacije. Tokom rada na prvoj predstavi pokazalo se da mladi srednjoškolskog uzrasta mogu znatno doprinijeti samoj realizaciji ukoliko im se da dovoljno prostora za samoizražavanje. Zbog toga je ova predstava u konačnici bila rezultat timskog rada i za sva njena idejna rješenja bilo je zaslužno više ljudi. Na isti način nastavljeno je sa pripremanjem budućih projekata, važnu ulogu u donošenju odluka imali su polaznici dramske sekcije koji su pokazivali želju i interes za sudjelovanjem ne samo u realizaciji svojih dijelova nego i u traženju idejnih rješenja za muziku, plakate, pozivnice, najave i slično.

Prije premijernog izvođenja predstavu je pogledao profesor Mehmed Nurikić, koji je ocijenio da je dobra i da zadovoljava kriterije koje treba da ima jedna školska predstava. Vjerujući njegovom dugogodišnjem iskustvu, svi koji su radili na realizaciji predstave

osjetili su olakšanje i sa nestrpljenjem se čekao sud publike.

U realizaciji dramske predstave "Ordinacija" učestvovali su: Sadmir Bačinović, Edin Ustavdić, Mirza Hasić, Emir Hasić, Jasmina Maglajlić, Adna Dzaferović, Zada Bašić, Amra Mujkić, Edita Mustajbašić, Emira Junuzović, Zlata Jašarević i Ajna Helić, rekvizite je izradio Benjamin Prohić, a ulogu šaptača imala je Džana Taletović. Premijerno izvođenje predstava je imala 28. februara 2011. u okviru programa zvaničnog otvaranja Omladinskog centra ANEA kojim je obilježen i 1. mart Dan nezavisnosti Bosne i Hercegovine. Osim prikazivanja pozorišne predstave "Ordinacija", tog dana je upriličena izložba slika mladih umjetnika, čas historije i promocija Biltena pipremljenog od strane novinarske sekcije.

Svjesni činjenice da dramska sekcija nema isti status u društvu kao što ga imaju priznate pozorišne kuće, rukovodioci su koristili različite marketinške kanale kako bi informisali širu publiku o svom radu, dijeljene su afiše, postavljeni plakati, pozivnice su uručene svim saradnicima "Udruženja mladih ANEA-MG" i porodicama članova dramske sekcije, objavljen je poziv na društvenim mrežama, a za medijsku podršku zaslužan je Radio Gračanica. Sponzori projekta bili su Općina Gračanica, BKC Gračanica, te gračaničke uspješne firme "Variplast", "Wirac" i "Motorex".

Sve do samog početka predstave vladala je neizvjesnost i ekipa dramske sekcije nije znala kakav će biti odziv publike pa je stoga i trema pred sam nastup bila ogromna. Cijela ekipa imala je veliku tremu, pola sata prije planiranog nastupa sala je bila puna, ali su reakcije publike bile nepredvidljive. Nakon prvih aplauza i salvi smijeha, glumci su se opustili i sve je izgledalo kao dobro uvježbana igra. Gračanička publika nije iznevjerila svoju djecu i posjeta je bila neočekivano velika, osim što su popunjena sva mjesta za sjedenje, veliki broj građana stojeći je gledao

predstavu. Pozitivne reakcije i podrška publike premašili su očekivanja koja su imali učesnici u realizaciji predstave. Glumci, učenici srednjih škola, osjećali su se kao zvijezde i duži period nakon ovog nastupa prepričavali kako ih građani prepoznaju na ulici, u javnim ustanovama i na drugim mjestima.

Realizacijom ove predstave počelo je povezivanje sa, slobodno možemo reći vjernom publikom, građanima koji su bili na različite načine povezani sa članovima sekcije i koji će u narednom periodu pratiti nova ostvarenja i paralelno s tim graditi kritički stav prema onome što dramska sekcija može ponuditi. Učenici srednjih škola koji su radili na realizaciji ove predstave u kasnijim godinama odlazili su da studiraju u veće gradove, ali su članovi njihovih porodica ostajali na mjestima publike koja prati šta se događa i solidarišu se sa uvjetima u kojima dramska sekcija nastavlja sa radom.

Veliki dio publike činili su učenici srednjih škola koji su te večeri došli organizovano u pratnji profesora. Organizovane posjete učenika srednjih škola prilika su da se mladi naraštaji upoznaju sa kulturnim tekovinama i onim što samo pozorište predstavlja. Također, godišnji planovi obavezuju škole da omogućе učenicima posjete pozorišnim predstavama, ali im ne pružaju finansijsku podršku u samoj realizaciji tako da je posjeta pozorišnoj predstavi koju su realizovali mladi u okviru udruženja ANEA, za koju je ulaz bio besplatan, bila prilika da se ispuni ono što je Nastavnim planom i programom određeno, da se podrže učenici i kolege koji su radili na samoj realizaciji predstave i da se provede vrijeme uživajući u sadržaju koji je prikazan.

Promocija Zakona o mladima na novu FBIH

22. maja 2011. u prostorijama Muzičke škole u Gračanici, "Udruženje mladih ANEA-MG" organizovalo je Konferenciju povodom zatvaranja omladinskog projekta u Bosni i Hercegovini. U saradnji sa nje-

mačkom organizacijom za tehničku saradnju-GIZ d.o.o. (Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit) Fondacijom Tuzlanske zajednice, dramska sekcija "Udruženja mladih ANEA-MG" pripremila je skeč kojim se promovisao *Zakon o mladima na nivou Federacije Bosne i Hercegovine* koji je te godine stupio na snagu. Na osnovu brošure koju je štampala organizacija GIZ, profesorica Fatima Bećarević uredila je tekst i uvježbala glumce koji su pripremili skeč. Osim promocije zakona, skeč je promovisao osnivanje omladinskih udruženja i uključenje mladih u razne aktivnosti kojima bi se popravio kvalitet života u lokalnoj zajednici. U realizaciji skeča učesovali su Benjamin Prohić, Jasmina Maglajlić, Adna Džaferović, Emira Nurikić i Mirza Hasić. Nakon ovog projekta, planirano je da se radi na predstavi koja bi ukazala na problem trgovine ljudima na području bivše Jugoslavije. Planirana je realizacija multimedijalnog projekta u koji bi bilo uključeno više glumaca. Međutim, sredstva za taj projekat nisu odobrena tako da do realizacije predstave koja bi ukazala na problem bijelog roblja nije nikad ni došlo.

Sto posto

Dobar odziv publike, pozitivne reakcije i entuzijazam, izazvan izvođenjem pozorišne predstave "Ordinacija" predstavljali su poticaj za dalji rad. U oktobru 2011. godine ponovo je raspisan poziv za upis u dramsku sekciju "Udruženja mladih ANEA-MG". Značajnu ulogu u organizaciji i svim aktivnostima dramske sekcije, osim profesorice Fatime Bećarević, imao je Erhad Brkić, jedan od osnivača "Udruženja mladih ANEA-MG" i koordinator na projektima u okviru kojih su realizovane predstave. Dok se profesorica bavila pitanjima vezanim za direktnu realizaciju predstava, kreativnim rješenjima, cenzurom, vježbanjem i pripremanjem glumaca, Erhad je rješavao tehnička pitanja i više se brinuo o saradnji dramske sekcije sa drugim organizacijama i institucijama. Bez njegove pomoći

Predstava "Sto posto" s lijeva na desno, stoje: Ajna Helić, Edita Mustajbašić, Šejla Poturalić, Amra Mujkić, Emir Sejdinović, Damir Prohić, Ajla Izeroski, Arza Grbić, Besim Helić, Jasmina Čekrić, Zada Bašić, Tarik Džinić. Sjede: Emira Nurikić, Almedina Alibegović, Adna Avdić, Benjamin Prohić, Jasmina Maglajlić i Zlata Jašarević.

realizacija predstava u okviru Udruženja ne bi bila moguća.

Na drugi poziv za upis u dramsku sekciju prijavio se veći broj polaznika u odnosu na ono što su organizatori očekivali. Osim članova koji su sudjelovali u realizaciji prethodne predstave, prijavili su se i novi članovi koji su sudjelovali u realizaciji predstava u osnovnim školama tako da su smatrali da imaju određeno predznanje. Nakon razgovora sa novim članovima, došlo se do zaključka da je većina njih došla u Udruženje kako bi se zabavila, glumila, naučila nešto novo i svi su željeli da glume u komediji. Osim toga, za novu grupu polaznika bilo je važno da se postavi predstava u kojoj će biti teksta, duhovitih replika, dijaloga, i u kojoj će svi biti zastupljeni. Pokazalo se da su na osnovu predznanja stečenog na osnovu filma, knjiga i drugih medija, polaznici upućeni u savremene trendove u pozorištu, poznavali su neverbalni teatar, znali su kako nastaju pojedine predstave i na

koji način se prenose poruke, razumjeli su potrebu naglašavanja tjelesnosti u pojedinim tekstovima, upotrebu multimedijalnih izvora i sličnog, ali ono što su željeli bila je predstava koja će ujediniti sve navedene elemente i upotpuniti ih tekstem. I ples, i muzika i govor tijela trebali su tekst da ih objasni da bi predstava imala ono zbog čega su i sami odlazili u pozorište.

Kao što svaki čovjek smatra da treba imati glavnu ulogu u filmu o svom životu, tako je svako od prijavljenih članova želio da glumi glavnu ulogu. Zbog toga je izazov predstavljao pronalazak adekvatnog teksta koji će imati dosta likova, većinom ženskih, koji je komičan, da ne traje duže od sat vremena i koji odgovara uzrastu sa kojim se radi. Članovi menadžmenta "Udruženja mladih ANEA-MG" insistirali su na tome da se pronađe način za uključivanje svih članova, svi su se trudili, vježbali, redovno dolazili i nije bilo razloga da neko bude odstranjen. Stoga

je odabir odgovarajućeg teksta predstavljao važan zadatak. Odlučeno je da se postavi pozorišna predstava pod naslovom "Sto posto" autorice Maye Sangome. Predstava je na satiričan način prikazivala rad Agencije za spajanje ljudi, povezivanje parova, upotrebu estetske hirurgije u pogrešne svrhe, velika očekivanja, malograđanski mentalitet, težnju za napretkom zajednice i druge različite sociološke pojave karakteristične za vrijeme u kojem živimo. Iako je tekst na prvu djelovao površno i očekivano izazvao polemike oko toga da li su tinejdžeri trebali da glume u njemu ili ne, u procesu identifikacije glumaca sa likovima koje tumače došlo se do zanimljivih zapažanja i zaključaka tako da je svaki član dramske sekcije bio spreman da razgovara o određenom problemu prisutnom u savremenom društvu. U realizaciji predstave "Sto posto" učestvovalo je više od 25 ljudi. Glumili su: Benjamin Prohić, Jasmina Maglajlić, Damir Prohić, Ajla Izeroski, Emira Nurikić, Edita Mustajbašić, Amra Mujkić, Almedina Alibegović, Jasmina Čekrić, Tarik Džinić, Ajna Helić, Adna Avdić, Arza Grbić, Besim Helić, Emir Sejdinović, Šejla Poturalić, Zada Bešić i Zlata Jašarević. Asistent režije bila je Selma Hadžiefendić, šaptač Šejla Poturalić, muziku je pripremio i puštao Damir Prohić, a za svjetlosne efekte zaslužan je Mirnes Bešić. S obzirom na to da nije postojao određeni budžet za kostimografiju, u dogovoru sa koordinatorima glumci su osmislili kostime i posudili ih iz vlastitih ili tuđih ormara. Oko kostimografije i šminke pomagala je Elma Mujkić, volonterka u "Udruženju mladih ANEA-MG".

Zbog velikog broja učesnika u realizaciji, većeg broja scena, i drugih potreba koje su se same nametnule, realizacija ove predstave bila je teža. Probe i sve pripreme u vezi sa ovom predstavom organizovane su u "stakleniku" kojeg je Udruženje koristilo za edukacije, seminare, radionice i druge sadržaje, a koji je u zimskim mjesecima bilo teško zagrijati. Osim toga, za vrijeme padavina prostor

je prokišnjavao, veći dio radijatora nije bio u funkciji, tako da je rad u zimskoj opremi bio normalna pojava na koju su članovi dramske sekcije vremenom navikli. To ih nije spriječilo da izgrade prijateljske odnose, nastave druženja i nakon proba, zajedno obilježavaju rođendane i druge važne datume.

Predstava "Sto posto" premijerno je prikazana 28. februara 2012. godine, u okviru programa kojim se obilježavao 1. mart Dan nezavisnosti Bosne i Hercegovine. Velika sala BKC-a Gračanica bila je ispunjena do posljednjeg mjesta, publika je sa oduševljenjem pratila izvođene predstave. Nakon ovog izvođenja, uslijedile su i prve kritike koje su se odnosile na odabir teksta, naime, dio publike smatrao je uvredljivim to što su na sceni prikazane "sponzoruše", površnost i banalnost savremene kulture. Činilo se da je režija ove predstave uspjela isprovocirati publiku i dati joj prostor da reaguje, ali jedino oko čega se raspravljalo jeste pozicija žene i način na koji je prikazana u predstavi. Kao da se izgubilo pravo značenje satire, činilo se da je između izvođača i dijela publike došlo do kratkog i slučajnog susreta iz koga je svako čuo i shvatio/prihvatio ono što je želio.

Uz pomoć Amira Maglajlije i Senada Šehagića, koordinatori sekcije stizali su da na vrijeme obezbijede sve što je potrebno za rad. U početku se ekipa okupljala jednom sedmično, srijedom, ali kako se nastup približavao i poslovi oko organizacije bivali su veći. S obzirom da su učenici, koji su učestvovali u realizaciji predstava, pohađali redovnu nastavu u različitim smjenama, trebalo je uskladiti vrijeme kad je većina u mogućnosti da prisustvuje sastancima u Udruženju, u vrijeme generalnih proba obezbijediti hranu i tople napitke za sve koji rade na realizaciji, pripremiti opravdanja u slučaju da učenici izostaju i slično. Iako je menadžment srednjih škola uvijek bio otvoren za saradnju i podržavao učešće učenika u dramskoj sekciji "Udruženja mladih ANEA-MG", dolazilo je do problema s pojedinim predmetnim profesorima

Predstava "Grčka mitologija ili I bogovi su nekad bili ljudi" s lijeva na desno, stoje: Emir Agić, Emira Nurikić, Adna Avdić, Zada Bašić, Tarik Džinić, Edin Ustavdić, Ajla Izeroski, Dino Hadžiavdić, Adna Džaferović, profesorica Fatima Bećarević, Jasmina Maglajlić. Sjede: Jasmina Čekrić, Adisa Zahirović, Kamber Ferhatović, Ajna Helić, Emir Sejdinović, Belma Hodžić, Edita Mustajbašić, Zlata Jašarević, Arza Grbić i Damir Prohić

i sa razrednim starješinama koji nisu tolerisali izostanke učenika s nastave. Zbog toga je dolazilo do poteškoća u realizaciji proba, u vježbanju pojedinih uloga i uklapanju svih dijelova predstave u jednu cjelinu.

Grčka mitologija ili I bogovi su nekad bili ljudi

Dobra posjećenost predstave "Sto posto", ljubav prema pozorištu i entuzijazam koji su osjećali ljudi okupljeni oko dramske sekcije naveli su organizatore da počnu rad na još jednoj predstavi. Krajem marta 2012. godine raspisan je poziv za upis u treći ciklus dramske sekcije "Udruženja mladih ANEA-MG". U tom periodu ekipi dramske sekcije pridružio se i Dino Hadžiavdić, ing. arhitekture koji je izrazio želju da pomogne u kreiranju kostimografije i scenografije. Glumačka ekipa je dopunjena i u početku je izgledalo da

predstava može biti gotova u rekordnom roku. U užem izboru bili su tekst Ive Brešana "Hamlet u selu Mrduša Donja", "Bujrum" Derviša Sušića i "Grčka mitologija ili I bogovi su nekada bili ljudi" Maye Sangome. Inspirisani grčkom mitologijom, privučeni idejom da rade predstavu koja predstavlja veliki vremenski odmak u odnosu na sadašnjicu, zanimljivim kostimima, frizurama i idejom o upoznavanju sa malo poznatim kulturnim kontekstom u koji je smještena predstava, članovi dramske sekcije odlučili su da se suoče sa izazovom i postave predstavu "Grčka mitologija ili I bogovi su nekad bili ljudi". Ova predstava sastojala se iz tri čina, od kojih je prvi prikazivao nebo, Olimp, drugi zemlju i treći podzemlje. Svaki čin sastojao se od više slika čijim se uklapanjem formirala kompletna slika grčke mitologije i najvažnijih likova, njihovih sukoba i sudbina. Glumili

su Edin Ustavdić, Tarik Džinić, Zada Bašić, Emir Sejdinović, Šejla Poturalić, Ajla Izeroski, Jasmina Maglajlić, Jasmina Čekrić, Kamber Ferhatović, Emir Agić, Edita Mustajbašić, Arza Grbić, Damir Prohić, Amra Mujkić, Ajna Helić, Belma Hodžić, Zlata Jašarević, Adna Avdić, Adisa Zahirović, Emira Nurikić i Adna Džaferović. Asistent režije i fotograf na generalnoj probi bila je Azra Krantić, a za muziku i svjetlo bili su zaduženi Faruk Begović i Mirnes Bešić.

Da bi se identificirali sa likovima koje trebaju glumiti, glumci su prije učenja dramskog teksta imali zadatak da istraže sve što je dostupno o grčkoj mitologiji i likovima prikazanim u predstavi, zbog čega je nekoliko prvih proba ličilo na radionice na kojima se na osnovu prikupljenog znanja formiraju nove priče i mitovi. Tokom proba, oni glumci koji nisu bili na sceni, posmatrali su šta njihove kolege rade i imali su priliku da ocijene ko je najbolje odglumio svoj dio, šta bi trebalo popraviti i dodatno usavršiti. Naučili su da najbolja rješenja dolaze onda kad je većina opuštena i dobro raspoložena zato jer dobra energija inspiriše svakog da da vlastiti maksimum i da se maksimalno identificira sa ulogom koju tumači.

Međutim, projekat u okviru kojeg bi se realizovala ova predstava i koji bi pokrio troškove izrade kostima i scenografije još nije bio odobren tako da su finansijska sredstva na samom startu predstavljala problem. Nakon što su podijeljene uloge, glumci su na prijedlog Hadžiavdića dogovorili kakve kostime žele i predložili idejna rješenja za izgled scene, trebalo je nabaviti materijale i ući u proces izrade kostima. Da bi na vrijeme završili izradu kostima, koordinatori su iz vlastitih sredstava pokrili troškove nabavke materijala, potrebnog za izradu kostima. Dino Hadžiavdić i profesorica Fatima Bećarević uz pomoć članova dramske sekcije za dva dana sašili su 22 kostima za predstavu. Osim šivenja, svi kostimi bili su oslikani motivima karakterističnim za grčku mitologiju.

Staklenik omladinskog udruženja ANEA privremeno je pretvoren u krojački salon u kome su snovi postali stvarnost. Uslijedile su vježbe u kostimima, vježbe borbi sa oružjem, uklapanje scena i vježbanje dikcije. Ekipi dramske sekcije pridružio se i Vedad Delić, vlasnik frizerskog salona "Pilus", koji je doprinio tome da glumci na sceni izgledaju uvjerljivo i da imaju frizure po uzoru na antičku Grčku. Idejno rješenje scene nije ostvareno zbog nedostatka finansijskih sredstava pa je napravljena druga verzija u čijoj je izradi dosta pomogao Benjamin Prohić, koji je na platnu oslikao motiv iz grčke mitologije i postavio ga na sceni.

Kada je predstava premijerno izvedena, 10. jula 2012. godine, u Velikoj sali BKC Gračanica publika ju je pratila sa oduševljenjem. Kostimografija, scenografija, šminka i frizure dovedeni su do visokog nivoa i djelimično zasjenili druge elemente koji su jednako važni za kompletan ugođaj prilikom izvođenja predstave. Ni jedan projekat dramske sekcije, ni prije ni poslije, nije dobio toliko pozitivnih komentara koji su se odnosili na estetiku. Zahvaljujući tome, predstava je na jesen te godine još dva puta izvođena za učenike srednjih škola. Predstava je realizovana u okviru projekta "Volontiraj za bolju zajednicu", kojeg je podržala Fondacija "Mozaik" iz Sarajeva, s ciljem unaprjeđenja volonterizma među mladima u BiH. Medijski pokrovitelj ovog projekta bila je Radio Gračanica.

U jesen te godine nekoliko glumaca je upisalo fakultete i otišlo iz Gračanice, bilo je vrijeme da se formira nova ekipa i sve počne iz početka.

Bujrum

U oktobru 2013. godine raspisan je poziv za upis u novi ciklus dramske sekcije. U to vrijeme u okviru "Udruženja mladih ANEA-MG", od svih sekcija, osnovanih u 2011. godini djelovala je samo dramska sekcija. Ostale sekcije već su bile ugašene zbog čega su rukovodioci Udruženja insistirali na tome da se u

Predstava "Bujrum" fotografisano na sceni nakon prvog izvođenja. S lijeve strane stoje: Ajna Helić, Sabina Šučurović, Dragana Marković, koordinator sekcija Erhad Brkić, Elma Mujkić, Lejla Hamzić, Zlata Jašarević, frizer Vedad Delić, Amela Muratović, Amar Eminović, Emira Nurikić, Kenan Mehić, profesorica Fatima Bećarević, profesor Mehmed Nurikić, kostimograf Dino Hadžić, Nikad Avdić. Sjede: Emir Agić, Adnan Mujačić, Kamber Ferhatović, Tarik Hodžić, Emir Sejdinović, Damir prohić, Tarik Džinić i Sadmira Bačinović.

dramsku sekciju uključi što veći broj mladih. Oko 40 potencijalnih članova prijavilo se na poziv za upis u sekciju, stoga je trebalo pronaći dramski tekst koji sadrži veći broj likova i koji je uz minimalne troškove scenografije moguće realizovati.

U dogovoru sa prijavljenim polaznicima, odlučeno je da se radi na realizaciji dramskog teksta "Bujrum", čiji je autor Derviš Sušić. Profesor Mehmed Nurikić posjedovao je jedini primjerak teksta na osnovu koga je trebalo realizovati predstavu, a ni u bibliotekama nije bilo ni jednog primjerka na osnovu koga bi koordinatori mogli pripremiti materijale neophodne za realizaciju predstave. Stoga je bilo neophodno napraviti transkripciju teksta koju je dobrovoljno uradila Zlata

Jašarević, učenica srednje škole. Nakon što je urađena transkripcija teksta, profesorica Fatima prilagodila je tekst grupi, cenzurisani su suvišni dijelovi, urađena je jezička prilagodba i dodato je nekoliko likova kako bi se većina zainteresovanih članova mogla uključiti i raditi na realizaciji predstave. Organizacijom i režijom predstave "Bujrum" timski su se bavili profesorica Fatima Bećarević i profesor Mehmed Nurikić. Vremenski okvir u kome je realizovana predstava, smješten je u period poslije Drugog svjetskog rata, ali su problemi unutar lokalne zajednice, mentalitet građana, očekivanja i želje pojedinaca, odnos vlasti prema građanstvu bili jednaki kao i u savremenom društvu, što je značilo određenu vrstu kritike trenutnog stanja u lo-

kalnoj zajednici, ali i u zemlji u kojoj živimo. Kao okosnica radnje prikazan je odnos domaćeg stanovništva prema stranom turistu, kojeg svi nastoje maksimalno iskoristiti kako bi ostvarili lične interese, a do raspleta dolazi kad se ispostavi da nije riječ o strancu, nego o gastarbajteru koji samo želi dobru uslugu i malo poštovanja u rodnoj zemlji koju je napustio u potrazi za boljim životom. Ono što je glumcima posebno bilo zanimljivo jeste humorističnost koja je odlikovala ovaj tekst zbog čega su probe bile zabavne i zanimljive.

Ekipa dramske sekcije ponovo je bila suočena sa problemima koji su postali sastavni dio rada na ovakvim projektima, prostor u kome je trebalo raditi bio je hladan, posebno kad je došlo vrijeme za vježbanje u Velikoj sali BKC Gračanica u kojoj se grijanje uključivalo samo za posebne prilike. Da bi lakše podnijeli rad u takvim uvjetima, svi su za vrijeme proba ispijali velike količine čaja i vrebali priliku da se sklone u kancelariju u kojoj su bile grijalice, a koju je Udruženje koristilo za svakodnevne aktivnosti koordinacije projekata. Često se znalo desiti da se zbog hladnoće proba prekine i da se dobar dio vremena provede u toplom prostoru u dogovorima. Osim toga, usklađivanje termina tokom radne sedmice teško je išlo, uvijek je bilo učenika koji su u tom terminu imali nadoknade časova sa kojih nisu smjeli izostajati, subotom su imali obaveze prema školskim sekcijama, tako da su završavali kasno zbog čega su probe za predstavu "Bujrum" često bile nedjeljom u poslijepodnevnom satima.

Zbog neusklađenosti vremenskih termina u kojima su trebale biti probe, dolazilo je i do problema u organizaciji sa polaznicima. Postojala je želja da se predstava postavi, ali mnoge stvari nisu išle svojim tokom tako da je i generalna proba predstavljala iscrpljujuće uigravanje grupe koja nije u potpunosti homogena. Veliki broj članova koji su radili na realizaciji ove predstave predstavljao je otežavajuću okolnost zato jer su u čekanju da nastupe na sceni glumci "zapričavali" jedni

druge, zbog čega su vođe sekcije do samog izvođenja sumnjali u dobar ishod predstave. Zbog toga su i profesori tokom nastupa bili iza scene kako bi pružili podršku glumcima i osigurali pravovremene ulaske i izlaske sa scene. U predstavi "Bujrum" glumili su Amar Eminović, Zlata Jašarević, Emir Agić, Tarik Džinić, Kenan Mehić, Adnan Mujačić, Kamber Ferhatović, Amir Fišić, Emira Nurikić, Lejla Hamzić, Adna Avdić, Damir Prohić, Nihad Avdić, Sabina Šučurović, Dragana Marković, Tarik Hodžić, Amela Muratović, Ajna Helić, Sadmir Bačinović i Emir Sejdinović, za muziku je bio odgovoran Mirnes Bešić, a za svjetlo Faruk Begovć. Veći dio scenografije posuđen je od uprave Mješovite srednje škole u Gračanici, a kostimografiju je osmislio Dino Hadživadić. Za frizure glumaca bio je zadužen Vedad Delić, vlasnik frizerskog salona "Pilus" u Gračanici.

Predstava "Bujrum" premijerno je izvedena 8. aprila 2013. godine u Velikoj sali BKC Gračanica koja je bila u potpunosti popunjena. Nakon izvođenja, publika je bila oduševljena, a pojedini glumci dobili su posebnu naklonost što im je dalo motivaciju da nastave sa daljim i radom i okušaju se u drugim, sličnim projektima. Posebnu pažnju publike privukli su Tarik Džinić, Emir Sejdinović, Zlata Jašarević i Kenan Mehić. Podršku u realizaciji ovog projekta dali su BKC Gračanica, Radio Gračanica i Općina Gračanica.

Drugo izvođenje predstave "Bujrum" organizovano je 10. maja iste godine u okviru 16. susreta medicinskih škola Federacije Bosne i Hercegovine i 2. državnog prvenstva zubotehničkih škola BiH koje je organizovala Mješovita srednja škola u Gračanici, a u publici su bili učenici škole domaćina i gosti koji su sudjelovali u takmičenju.

Opća bolnica

Realizacija predstave "Opća bolnica" postavljene po tekstu Hriste Bojčeva, predstavljala je jedan od najkvalitetnijih projekata koje je Udruženje imalo. Na ovoj predstavi radio

Predstava "Opća bolnica" fotografisano tokom nastupa. S lijeva: Emir Agić, Amar Eminović, Kenan Mehić i Tarik Džinić

je dobro uigran tim glumaca Tarik Džinić, Zlata Jašarević, Amar Eminović, Emir Agić, Kenan Mehić, Amina Ahmetagić, Adnan Mujačić, Arza Grbić, Hasan Suljić, Belma Hodžić, Amira Osmanhodžić, Tarik Hodžić i Edin Lišković, a za režiju i adaptaciju teksta zaslužni su profesorica Fatima Bećarević i profesor Mehmed Nurikić. "Opća bolnica" predstavlja je odmak u odnosu na predstave koje su ranije postavljane, bila je scenski zahtjevnija i tražila je drugačiji pristup radu. Već na prvim sastancima, dok se još govorilo o identifikaciji likova, bilo je jasno da je riječ o dramskom tekstu koji je dosta slojevit, obogaćen različitim značenjima i mogućnostima prezentacije, sa dosta prostora za umjetničko manevrisanje. Osim toga, glumci koji su radili na njenoj realizaciji ozbiljno su shvatili svoj posao, brzo je savladan tekst, nakon čega

je uslijedilo konstantno vježbanje i istraživanje novih rješenja i mogućnosti.

Zbog hladnoće u "stakleniku", koji je bio predviđen za rad na realizaciji predstave, veći dio proba odrađen je u kancelariji Udruženja. Članovi uprave Udruženja bili su dosta tolerantni i dozvoljavali su povremeno uzurpiranje njihovog radnog prostora kako bi se probe održale u kontinuitetu koji bi omogućio realizaciju predstave do dogovorenog termina.

"Opća bolnica" predstavlja sliku društva koje je usljed ratnih dešavanja ostalo zatvoreno u prostorno i vremenski ograničenom prostoru. Bez obzira na uvjete u "bolnici – državi", likovi prikazani u ovoj predstavi optimistično vjeruju u bolje sutra, u spas koji će donijeti priključenje zemljama Alijanse koje predstavljaju metaforu boljeg života, blagostanja, bolje socijalne politike i u konačnici

ostvarenja snova pojedinaca. Osim mogućnosti poređenja sa trenutnim stanjem u društvu, nesnalaženja u kapitalističkom sistemu, potrage za srećom koja nikako da krene po svoje junake, ova predstava je uvela i likove iz književnosti među pacijente koji se bore za goli život.

Postavljanje scenografije za ovu predstavu pomogao je Dom zdravlja Gračanica, posudivši za realizaciju predstave krevete koji više nisu bili u funkciji, a kojima se dočarao ambijent bolnice. Dio prvog čina odvijao se iza najlona koji je predstavljao operacionu salu, a željeni efekti sjenki postignuti su uz pomoć svjetala kojima je upravljao Emir Sarajlić i zvučnih efekata za koje je bio zadužen Edin Drndić. Kostimografiju za ovu predstavu osmislio je Dino Hadžiavdić, a frizure Vedad Delić. Pomoć u prikupljanju kostima neophodnih za ovu predstavu pružili su i građani koji su ustupili odjeću neophodnu za odijevanje bolničkog osoblja i pacijenata.

"Opća bolnica" je izvedena u okviru programa kojim je obilježen Dan nezavisnosti Bosne i Hercegovine, 1.marta 2014. godine, u Velikoj sali BKC Gračanica. Velika posjećenost ove predstave i pozitivni komentari od strane publike potvrdili su da je riječ o dobrom projektu. Bila je to prva predstava koju su voditelji sekcije gledali na premijernom izvođenju bez pomoći glumcima i drugim članovima ekipe koji su pokazali da su dobro uvježbani i dovoljno samostalni da nastupe bez ičije pomoći.

Organizacija ovog projekta, prikupljanje svih dijelova scenografije i kostimografije iziskivali su mnogo truda i finansijskih sredstava i zbog toga nije bilo više izvođenja. Partneri na realizaciji ove predstave bili su Organizacija "Mozaik", BKC Gračanica, Radio Gračanica, Općina Gračanica i Udruženja roditelja i djece s posebnim potrebama "Futura" Gračanica.

Zanimljiva je činjenica da su publika i profesori koji su radili na ovoj, ali i na drugim predstavama u okviru Udruženja uvijek

obraćali pažnju na različite segmente. Mjesto koja su pomno uvježbavana i koja su za glumce i profesore predstavljala oličje tragičnosti, kod publike su često prolazila nezapaženo, često bez ikakve reakcije, dok su mjesta banalnosti, svakodnevnih životnih situacija, ljutnji, sitnih propusta, za publiku predstavljala zadovoljstvo i pozitivne reakcije. To je u određenom smislu razumljivo, lakše je razviti simpatiju prema onome što je poznato i blisko u odnosu na scene koje su tragične i traže prepoznavanje događaja iz književnosti i drugih vrsta umjetnosti. Publika uglavnom dolazi po rasonodu i opuštanje, pa je stoga i prikazivanje takvih mjesta logično i potrebno, a jedan od razloga zašto je dosta pažnje posvećeno tim mjestima je i činjenica da se radilo o amaterskim projektima mladih od kojih se ne očekuje jednak kvalitet i ozbiljnost kao od profesionalnih pozorišnih djeelatnika.

Ne igray na Engleze

Paralelno sa pripremom predstave "Opća bolnica" tekle su pripreme za još jednu predstavu u okviru Udruženja ANEA. Riječ je o predstavi pod naslovom "Ne igray na Engleze", za koju je tekst napisao Vladimir Đurđević, a koja je ostvarena u okviru projekta "Tiket ima i drugu stranu", koji je imao za cilj unaprijediti svijest javnosti o štetnosti kladjenja maloljetnih osoba pod pokroviteljstvom Britanske ambasade i British Cuncl, te medijskim partnerima magazinom Buka i Radio Gračanicom.

Želja za realizacijom predstave "Ne igray na Engleze" postojala je i prije perioda u kome je ostvarena, ali zbog činjenice da je u prethodnim projektima traženo da se u realizaciju predstava uključi što veći broj mladih ljudi, ostavljena je po strani. Iako je naziv predstave "Ne igray na Engleze" sadržavao negaciju u odnosu na britansku naciju, pokrovitelji ovog projekta smatrali su da se radi o kvalitetnom tekstu i da bi ga trebalo postaviti kako bi se skrenula pažnja mladih

Predstava "Ne igraj na Engleze" fotografija napravljena nakon premijernog izvođenja. S lijeva na desno, stoje: Amira Osmanbegović, Amina Ahmetagić, Zlata Jašarević, Belma Hodžić, Tarik Džinić, Edin Lišković, profesor Mehmed Nurikić, Dino Hadžiaudić, Elma Mujkić, Erhad Brkić, Alma Zildžić, Amila Lagumdžija (predstavnik British Council) Hasan Suljić. Sjede: Kenan Mehić, Amar Eminović, Emir Agić, profesorica Fatima Bećarević

u odnosu na problem kladenja. Predstava prikazuje život tri lika koji u savremenom društvu ne nalaze svoje mjesto pod suncem, ne vide perspektivu, nemaju motivacije za obrazovanje, zaposlenje ili bilo kakvu društveno korisnu aktivnost, pa provode vrijeme kladeći se. Ovisnost o adrenalinu uzrokovanom iščekivanjem rezultata kladionice doprinosi tome da se sve ostale životne i etičke vrijednosti stave na kocku i izgube u iščekivanju rezultata utakmice u kojoj niko ne dobija.

Da bi se realizovala predstava "Ne igraj na Engleze" bilo je potrebno napraviti potpunu cenzuru teksta i na taj način prilagoditi ga uzrastu s kojim se radi, ali i ciljanoj publici kojoj je ovaj projekat namijenjen. Suština teksta ostala je ista, a izmjene koje su naknadno unesene, doprinijele su tome da se očuva moralno-didaktička poruka predstave,

uz jezik koji je prikazivao određeno leksičko bogatstvo i poznavanje standarda.

Glavne likove glumili su Tarik Džinić, Emir Agić i Amar Eminović, a režiju potpisuju profesorica Fatima Bećarević i profesor Mehmed Nurikić. Za ton i svjetlo bili su zaduženi Edin Drndić i Emir Sarajlić. S obzirom da su pripreme za postavku predstave "Ne igraj na Engleze" tekle paralelno sa pripremanjem predstave "Opća bolnica", glumci koji su radili na oba projekta bili su opterećeni pripremanjem i procesi identifikacije sa ulogama išli su sporo. Svaka uloga na kojoj je rađeno, detaljno je analizirana i predstavlja svijet za sebe, otok izdvojen od svega ostalog. Da bi se neutraliziralo sve što obilježava drugu ulogu i ušlo u svijet i karakter lika kojeg treba predstaviti, potrebno je uložiti maksimalan trud i dati vlastiti maksimum. Zbog toga je u određenim momentima tokom pripreme ove

predstave dolazilo do zasićenja i faza umora iz kojih se izlazilo zahvaljujući humoru, razumijevanju i toleranciji svih članova.

Predstava "Ne igraj na Engleze" premijerno je izvedena 14. marta 2014. godine u Velikoj Sali BKC Gračanica, koja je osim popunjenih mjesta u gledalištu imala i dodatna mjesta za publiku na sceni. Naime, za premijerno izvođenje ove predstave postavljena je kamerna scena što je značilo odmak u odnosu na dosadašnje predstave. Ideja za postavljanje kamerne scene došla je od strane glumaca Tarika Džinića i Emira Agića.

U toku edukacija koje su British Council i Britanska ambasada organizovali za učesnike na ovom projektu, posebna pažnja posvećena je marketingu i iskorištavanju socijalnih mreža u svrhu promovisanja projekata realizovanih u okviru Udruženja. Primjenjujući stečena znanja, koordinatori ovog projekta su uspjeli da doprinesu izgradnji marketinških kanala kojima je predstava dobila publicitet i izvan lokalne zajednice. Bilo je jasno da informacija o tome da su mladi realizovali pozorišnu predstavu o problemima kladenja i nije senzacionalna vijest za medije, pa su koordinatori projekta sami pisali članke i slali ih zajedno sa fotografijama pojedinim medijima kako bi skrenuli pažnju na sebe. Promocija predstave u različitim medijima donijela je veću popularnost dramskoj sekciji nakon čega su uslijedili pozivi za gostovanja u drugim gradovima.

Prednost ove predstave bila je u tome što je mali broj učesnika radio na njenoj realizaciji. Izuzev koordinatora projekta, sudjelovalo je još samo pet učenika srednjih škola, zbog čega je i bilo lahko dogovoriti nastup izvan lokalne zajednice. Osim toga, poslovi oko postavljanja scenografije, kostimiranje i maskiranje glumaca nisu bili zahtjevni, što je samo po sebi doprinijelo mobilnosti ove predstave. Sve što je potrebno za izvođenje predstave, moglo se smjestiti u dva auta i odvesti gdje god je potrebno. Navedene prednosti ove predstave uticale su na dobar prijem

kod publike i ispunile organizatorske principe savremenog pozorišta, koje je mobilno, tematski blisko publici i estetski zanimljivo.

Predstava "Ne igraj na Engleze" izvedena je 25. aprila iste godine u Srebrenici, u okviru festivala Cultural pump ap, a već u junu gostuje u Žepču i Prnjavoru. Pozitivne reakcije i solidna posjeta na ovim izvođenjima pokazuju da u našoj zemlji postoji interes za predstave koje su pripremali mladi. Osim toga, rukovodioci ustanova za kulturu pokazali su interes za amatersko pozorišno stvaralaštvo i izrazili želju da budu domaćini prilikom prikazivanja budućih projekata.

Međutim, članovi dramske sekcije ponovo su bili suočeni sa problemom izostanaka sa nastave. Naime, nastupi su uvijek dogovarani u radnim danima, što je za glumce i pomoćnu ekipu koju su činili učenici srednjih škola podrazumijevalo konstantne izostanke sa nastave, a koje je bilo sve teže pravdati. Zbog toga su dogovori za nastupe u drugim gradovima otkazani, a učenici su ponovo mogli da se aktivno posvete praćenju nastave i učenju.

Nakon prvog izvođenja predstave "Ne igraj na Engleze", postojao je interes da se predstava izvede za što veći broj učenika osnovnih i srednjih škola na području općine Gračanica kako bi se djelovalo edukativno i ukazalo na problem maloljetničkog kladenja koji je sveprisutan u našem društvu. Izvođenja za učenike srednjih škola organizovana su u februaru 2015. godine. U odnosu na druge projekte koji su realizovani u okviru dramske sekcije "Udruženja mladih ANEA-MG", predstava "Ne igraj na Engleze" nastavila je da živi i nakon što je projekat završen, imala je najveći broj izvođenja i uspjela je da privuče najviše medijske pažnje.

U periodu od aprila 2014. do aprila 2015. godine došlo je do šire promocije dramske sekcije koja se nije ogledala samo u većoj medijskoj zastupljenosti i nastupima u drugim gradovima nego i u interesu ljudi iz okolnih gradova da se pridruže "Udruženju mladih ANEA-MG" i rade na novim predstavama.

Izbiračica

Krajem 2014. godine formirana je još jedna ekipa u okviru dramske sekcije. Nakon raspisivanja poziva za upis u dramsku sekciju "Udruženja mladih ANEA-MG", vidjelo se da će ekipu sačinjavati grupa novih polaznika što je predstavljalo veliki izazov za koordinatora. Osim toga, ovo je bila prva predstava čije finansijske troškove nisu pokrivali sponzori jer nije realizovana u okviru nekog projekta tako da su koordinatori imali plan da troškove realizacije pokriju iz sredstava prikupljenih prodajom karata—što je izgledalo kao utopijski plan.

Ipak su pripreme za predstavu "Izbiračica" po tekstu Koste Trifkovića uspješno počele. Iako je postojala opcija da se prilagodбом tekst osavremeni i prilagodi savremenom društvu i shvatanjima današnjih tinejdžera, većina ekipe insistirala je na tome da pripre-

ma predstave ide po originalnom tekstu, tako da su voditelji sekcije, profesorica Fatima Bećarević i profesor Mehmed Nurikić napravili minimalne izmjene. "Izbiračica" je u tri čina prikazala život malograđanske porodice koja ima hirovitu djevojku za udaju, odnose među mladim ljudima, etička načela zastupljena u XIX stoljeću i odnose unutar porodice. Naime, glavna protagonistica drame je Malčika, koja bira idealnog prosca. Dok ona razmišlja o tome kome će svoju ruku dati mladići/prosci biraju druge djevojke i prose ih, što Malčika saznaje i da ne bi ostala sama i osramoćena, bira za muža mladića kojeg je do kraja trećeg čina ismijavala. Priča se sretno završava, a poruka upućena publici glasi "Izbirač obično naiđe na otirač."

Većinu uloga glumili su učenici srednjih škola u Gračanici: Kenan Mehić, Kenan Hasić, Nadina Jogunčić, Ajla Nezirović, Kerim

Predstava "Izbiračica" fotografisano nakon nastupa. S lijeva, stoje: profesorica Fatima Bećarević, profesor Mehmed Nurikić, Kerim Grbić, Kenan Mehić, Kenan Hasić, Edin Drndić, Muhamed Junuzović, Emir Sarajlić, Kenan Mehić, Mevko Halilović, Sabina Šučurović, Dino Delić, koordinator sekcije Erhad Brkić, sjede: Ajla Junuzović, Amina Ahmetagić, Amira Osmanhodžić, Nadina Jogunčić i Kanita Selmanović.

Grbić, Kanita Selmanović, Amina Ahmeta-
gić, Amira Osmanhodžić i Sabina Šučurović,
a ekipi su se pridružili i Muhamed Junuzović
iz Doboj Istoka i Mevko Halilović iz Gradač-
ca. Osim različitih smjena u školi, postojala
je potreba usklađivanja termina za dolaske
učesnika koji su sa drugih općina. Ipak, uz
mnogo napora, probe su odrađene. Uz dram-
ske dijaloge, glumci su trebali da uvježbaju i
pjevanje arije iz opere "O sole mio" i dviju
starogradskih pjesama. Muzički saradnik
na ovom projektu bio je Miralem Mejremić,
profesor muzike koji je pružio neophodnu
podršku glumcima i uvježbao scene sviranja
i pjevanja. Kostimografiju i šminku osmislio
je Dino Hadžiavdzić, a frizure je realizovao
Vedad Delić, vlasnik frizerskog salona "Pi-
lus". Za tonsku podršku bio je zadužen Edin
Drndić, svjetlosne efekte uredio je Emir Sa-
rajljić, a za tehničku podršku zaslužan je Dino
Delić.

Iako je prvo izvođenje predstave planira-
no za 1. mart 2015. godine, u toj sedmici bilo
je drugih kulturnih sadržaja koji su održani u
Velikoj sali, a i zbog hladnoće i nemogućno-
sti adekvatnog zagrijavanja Velike sale, pred-
stava je pomjerena za 6. mart 2015. Dram-
ska sekcija "Udruženja mladih ANEA-MG"
uspjela je još jednom da napuni Veliku salu
BKC Gračanica, a za ovaj događaj tražila se
karta više. Sudeći po ocjenama gledatelja,
ekipa dramske sekcije napravila je još jedan
dobar projekat. U maju iste godine predstava
je imala još dva izvođenja za učenike sred-
njih škola koji su organizovano posjetili BKC
Gračanica i uživali u sadržajima koje su im
ponudile njihove kolege.

Tokom pripremanja predstava realizo-
vanih u okviru "Udruženja mladih ANEA-
MG" konstantno se nametala potreba da se
napravi kompromis koji će se odnositi na iz-
bor djela i to ne samo u odnosu na grupe sa
kojima je rađeno nego i u odnosu na publiku.

Vrlo brzo postalo je jasno da narodu treba
smijeha i igara tako da se kroz komunikaciju

s publikom došlo do zaključka da treba traga-
ti za tekstovima kojima će polaznici obogatiti
svoje znanje i proširiti spoznajne svjetove, a
koji će ujedno sadržavati komične elemente
kojima se "dodvorava" publici. Zbog svega
navedenog, često je dolazilo do sumnje da
je došlo do promašaja iz različitih razloga, a
jedan od njih je upravo ta potreba za smije-
hom i insistiranje na njemu zato jer se na taj
način ono što je stvarano, povremeno udalja-
valo od umjetničkog duha djela i približava-
lo sveprisutnom "smjehovnom" principu dod-
voravanja publici kroz žargon, vulgarizam,
psovku i asocijativan smijeh.

Različite teme prožimale su tekstove na
osnovu kojih su nastajale predstave, najčešći
motivi prikazani u predstavama su egzisten-
cijalne prirode, traženje vlastitih pozicija u
društvu, otkrivanje ličnih identiteta i traže-
nje ljubavi, a to je ono s čim se i publika često
poistovjećuje, sa procesom traženja i prona-
laska koji je prisutan u svemu pa i u samom
činu dolaska u pozorište i gledanja predstave.
Motiv ljubavi sa preprekama prisutan je u
svim predstavama i prikazivan je na različite
načine u odnosu na stanje društva o kome je
riječ, zajedničko u svim dramama jeste po-
kušaj zauzimanja pozicije neutralnosti od
strane režije i izbjegavanje bilo koje vrste pri-
strasnosti.

Ukoliko napravimo odmak od svakog
projekta koji je prikazan u ovom tekstu, uvi-
djet ćemo da smo mnoge stvari mogli urediti
drugačije, ali istovremeno je jasno da nema
precizno određenog uputstva po kojemu je
trebalo raditi pa su upravo greške i propusti
bili ono što je rad na svakom pojedinom pro-
jektu činilo posebnim i zanimljivim. Stoga je
i naša umjetnost, ako je tako možemo nazva-
ti velikim dijelom bila zasnovana na pokušaj-
ima, promašajima i amaterizmu iza koga su
stojale dobre namjere i velike ideje.

Gledajući unazad, čini se da su trud i
upornost urodili plodom i iznjedrili lijepa i
zanimljiva iskustva, izgradili uspomene iza
scene, na sceni i u gledalištu, a svaka aktiv-

nost vezana za realizaciju predstave istovremeno je napor i zadovoljstvo. Trud koji je uložen u rad sa mladim ljudima napravio je od njih ljubitelje pozorišta, književnosti, filmske umjetnosti, upoznao ih je sa izuzetno složenim procesom nastanka čarolije koja se odvija pred očima publike i živi sve dok se svjetla ne pogase. Nažalost, malo glumaca će nastaviti da glumi na sceni, glumit će u životu i za odabranu publiku, u onim ulogama koje im život nametne. Stoga je bila čast dati znak za početak predstave i čestitati svima na kraju, ipak smo mi timski napravili odličan posao, i naše sve ekipe i naša publika.

SUMMARY

The work of the drama group "Youth Association ANEA-MG" in the period from 2011 to 2015

In this paper, from her perspective, the author writes an especial report about a genuine small project in the field of cultural-artistic amateurism on the example of one small area such is Gračanica, concretely, in the field of amateurish

drama creativity within a NGO. Her statement was shaped primarily as that of the main activist, participant and motivator, but as the artistic creator, manager and cultural animator in the project. The described experiences on the gathering of young people that in one small area "play a theater", and bring their parents, relatives and friends from the classroom in the game "by pretense", and in that way they fill the theater hall – are more than precious. In this paper, the author describes individually each performance on which she worked with that "young population", and each performance is a story for itself (in the sense of its creation). After the great success of these small amateurish drama groups (achieved, so to say, in impossible conditions), the question of how to keep the continuity of that work imposes by itself. In this paper, certain precious experiences are presented, but not the answer to the question. Besides that, in our unregulated society, it is the concern of someone else, rather than of the author of this paper.

Key words: Youth Association ANEA-MG, drama group, Gračanica, the theater, amateurism